

صنایع جهان در سال ۲۰۰۹

نیست بالاتر از سیاهی رنگ ...

هرگونه پیش‌بینی در مورد دور نمای صنایع جهان در سال ۲۰۰۹ بدون در نظر گرفتن بحران مالی کنونی، از واقعیت به دور است.

طبق پیش‌بینی واحد اطلاعات اکونومیست، اکثر کشورهای پیشرفته در سال ۲۰۰۹ با رکود مواجه خواهند شد. رشد اقتصادی بزرگترین کشورهای توسعه‌یافته در این سال، تنها در حدود ۰/۳ درصد خواهد بود. این در حالی است که پیش‌بینی می‌شود حجم تجارت جهانی در سال جاری میلادی تنها در حدود ۳ درصد رشد داشته باشد که این رقم، یک سوم نرخ‌های سال ۲۰۰۶ است. البته ناگفته نماند که رشد تجارت در کشورهای در حال توسعه، از وضعیت بهتری برخوردار خواهد بود و در حدود ۸ تا ۹ درصد به ثبات خواهد رسید. در عین حال، تجارت آزاد کشورهای در حال توسعه آسیایی، کشورهای متمول‌تر را در معرض رکود جهانی قرار خواهد داد. به طوری که اروپای شرقی و مرکزی، تحت تأثیر رکود کشورهای حوزه یورو و آمریکای لاتین - به واسطه بحران حاکم بر آمریکا - به درد رکود مبتلا خواهند شد.

پیش‌بینی می‌شود کاهش جهانی تقاضا، قیمت اکثر کالاها را از جمله نفت با کاهش بیشتری مواجه نماید. با گسترش رکود اقتصادی و کاهش نرخ تورم، بانک‌های مرکزی آمریکا و اروپا، همچنان نرخ بهره را پایین

به تازگی غولی چون بنز را به زیر مجموعه خود اضافه کرده است - به علت ناکامی در برآورد تقاضا برای خودروهای کم مصرف که بتوان در زمان افزایش قیمت‌های سوخت از آنها استفاده کرد - با شرایط بسیار دشواری روبه‌رو خواهند بود. اما با وجود تمام این مشکلات، آمریکا کماکان بزرگترین بازار فروش خودروهای سواری را در اختیار خواهد داشت که می‌تواند در حدود یک چهارم فروش کلی جهان را در سال ۲۰۰۹ در اختیار بگیرد.

همچنین افزایش سریع تولیدات از سوی تولیدکنندگان چینی و هندی، بر عرضه بیش از حد جهانی افزوده و بر حاشیه سود لطمه وارد خواهد کرد.

کالاهای مصرفی

بر اثر رکود اقتصادی آمریکا و کاهش رشد بازارهای در حال توسعه، نوسانات خرید و فروش در سال ۲۰۰۹ به بالاترین حد خود خواهد رسید. در پی افزایش تقاضا در کشورهای در حال توسعه، با افزایش ۲ درصدی هزینه‌های جهانی مصرف‌کننده مواجه خواهیم بود که این رقم بسیار ناچیز است. در کشورهای ثروتمند، خرده‌فروشان به علت ارزانی محصولات تولید داخل و کاهش قیمت‌ها دچار زیان خواهند شد. با این اوصاف، فروشگاه‌های اجناس ارزان قیمت، همچنان پُرطرفدار خواهند بود.

علاوه بر مسایل فوق، بر اثر تداوم روند تعدیل نیرو و کاهش نرخ دستمزد به سطحی پایین‌تر از نرخ تورم، ممکن است قیمت وسایل و ابزار الکترونیکی - که طی سال‌های اخیر با رشد خوبی مواجه بوده است - در سال ۲۰۰۹ فروکش کند.

خواهند آورد. همچنین با کاهش نیم تریلیون دلاری دارایی‌های بانک‌های جهان، بازگشت به شرایط اعتباری عادی در آینده نزدیک کمی سخت و حتی در سال ۲۰۰۹ غیرممکن به نظر می‌رسد.

صنعت خودرو

چشم‌انداز صنعت خودرو در سال ۲۰۰۹ در نقاط مختلف جهان متفاوت است. فروش در آمریکا، اروپا و ژاپن با کساد و رکود روبه‌رو خواهد شد، اما در بازارهای رو به رشد، هنوز می‌توان به گسترش تقاضا امیدوار بود. چین که به تازگی از ژاپن - به عنوان دومین بازار خودروی جهان - پیشی گرفته است، رشد ۸ تا ۹ درصدی در فروش خودرو را ثبت خواهد کرد که این نرخ، نسبت به سال‌های اخیر کاهش محسوسی را نشان می‌دهد. هند و روسیه - دو غول بزرگ دیگر صنعت خودرو - تقریباً وضعی مشابه به چین خواهند داشت.

از سوی دیگر، احتمال فروپاشی بخشی از صنعت خودروی آمریکا به دلیل تداوم وضعیت نامناسب اقتصادی این کشور - زیاد است. به طوری که تولیدکنندگانی نظیر فورد، جنرال موتورز و کرایسلر - که

صنایع دفاعی

با وجود این که روسیه به طور متناوب توان نظامی خود را افزایش می‌دهد، اما هنوز در این زمینه به پای آمریکا نرسیده است. به گفته مؤسسه بین‌المللی مطالعات استراتژیک، آمریکا هنوز ۴۸ درصد هزینه‌های نظامی جهان را به خود اختصاص داده است. کنگره آمریکا ملزم شده است در سال مالی ۲۰۰۹، حداقل ۶۰۷ میلیارد دلار به تولید تجهیزات نظامی اختصاص دهد. این مبلغ، شامل ۵۱۵ میلیارد دلار بودجه مبنای وزارت دفاع - که از زمان روی کار آمدن جرج بوش، حدود ۷۴ درصد افزایش یافته است - به اضافه ۲۱ میلیارد دلار برای برنامه‌های انرژی هسته‌ای و حداقل ۷۰ میلیارد دلار برای جنگ عراق و افغانستان می‌باشد.

از طرفی انتظار می‌رود بودجه نظامی روسیه در سال ۲۰۰۹ با ۲۳ درصد افزایش به رقم ۵۳ میلیارد دلار برسد. علاوه بر تهیه تسلیحات پیشرفته‌تر، همانند تانک‌های جنگی T 90 و موشک‌های اسکندر و همچنین تقویت سیستم دفاع هوایی، روسیه برنامه‌هایی نیز برای افزایش دستمزد نیروهای نظامی خود دارد.

از سوی دیگر، تایوان در پی گسترش روابط با چین، هزینه‌های نظامی خود را در سال ۲۰۰۹ حدود ۳ درصد کاهش خواهد داد. این در حالی است که چین، هزینه‌های نظامی حقیقی خود را محرمانه نگه داشته است، اما به احتمال زیاد رقم آن یک ششم هزینه‌های نظامی آمریکا می‌باشد.

انرژی

تقاضا برای نفت در کشورهای ثروتمند، به دلیل کُندی رشد اقتصادی، با کاهش یک درصدی در سال ۲۰۰۹ روبه‌رو خواهد شد. پیش‌بینی می‌شود میانگین قیمت نفت خام برنت شمال، بشکه‌ای ۷۵ دلار باشد. همچنین رشد تقاضای نفت در بازارهای روبه‌رشد جهان به ۳/۱ درصد کاهش یافته و مصرف جهانی کل، تنها ۰/۷ درصد افزایش خواهد داشت. این مسأله برای فروشندگان نفت ایده‌آل نیست، اما چندان هم ناامیدکننده نمی‌باشد. اگرچه ظرفیت تولید نفت کشورهای عضو آپک، حتی تا ۳/۶ میلیون بشکه در روز کاهش خواهد یافت، اما با افزایش ظرفیت تولید برزیل، آذربایجان و آمریکا، تولید نفت کشورهای خارج از آپک افزایش خواهد یافت.

از سوی دیگر، به دلیل قیمت نسبتاً ارزان و فراوانی ذغال سنگ - به خصوص در بزرگترین کشورهای تولیدکننده و در عین حال مصرف‌کننده آن، یعنی آمریکا و چین - سهم این منبع مولد انرژی، در سبد انرژی مصرفی در جهان همچنان افزایش خواهد یافت.

تقاضای جهانی برای ذغال سنگ در سال ۲۰۰۹ با ۴/۶ درصد افزایش به ۶/۸ میلیارد تن خواهد رسید. با توجه به این که کشورهای دارای منابع غنی، در نظر دارند اتکالی خود را به واردات نفت کاهش دهند، پیش‌بینی می‌شود این روند با سرعت بیشتری تداوم یابد. تقاضای گاز طبیعی به واسطه افزایش مصرف این سوخت در هند

و دیگر کشورهای آسیایی و خاورمیانه و استفاده از آن برای تولید نیروی برق و گرما، با سرعت بیشتری افزایش

خواهد یافت. در میان منابع انرژی غیرفسیلی، پنل‌های خورشیدی در سال ۲۰۰۸ با خسارت‌های زیادی روبه‌رو شدند، زیرا قیمت سیلیکون خالص - به عنوان اصلی‌ترین عنصر تشکیل دهنده سلول‌های خورشیدی - به سطوح بی‌سابقه‌ای رسید. اما مؤسسه انگلیسی New Energy Finance، پیش‌بینی کرده است که تولید سیلیکون مورد نیاز برای صنعت انرژی خورشیدی در سال ۲۰۰۹ به ۲ برابر افزایش یافته که البته به کاهش ۴۰ درصدی قیمت نیز منجر خواهد شد.

خدمات مالی

مشکل کمبود نقدینگی و اعتبار جهانی در اوت ۲۰۰۹ وارد دومین سال شوم و بحرانی خود خواهد شد. هنوز علیرغم حذف بیش از نیم تریلیون دلار اعتبارات بانکی در سال ۲۰۰۸ بخش مالی به میزان زیادی از ریسک‌پذیری به دور خواهد بود و روند پرداخت تسهیلات بانکی نیز متوقف خواهد ماند.

با تزلزل رشد اقتصادی، حتی با وجود اتخاذ سیاست‌هایی نظیر سیاست‌های پولی و تزریق پول به

بانک‌ها، ضمانت بدهی بانک‌ها و خرید دارایی‌های مشکل‌دار، طیف گسترده‌تری از بانک‌های تجاری در کشورهای ثروتمند به واسطه اعتبارات کلان و زیان‌های مداوم، دچار آسیب خواهند شد. بانک‌ها همچنین برای بسیاری از خدمات خود با کاهش تقاضای بیشتری روبه‌رو خواهند شد که نتیجه آن، انباشت سرمایه‌های راکد در سیستم بانکی است.

با رکود بازار مسکن در کشورهای توسعه یافته، روند سلب مالکیت و عدم پرداخت وام‌های مسکن همچنان ادامه خواهد یافت. آمریکا، انگلستان، اسپانیا و ایرلند در این زمینه بیش از همه دچار آسیب شده‌اند و هنوز هم درگیر آن هستند. در کشورهایی که با رشد اقتصادی ضعیفی در سال ۲۰۰۹ روبه‌رو می‌باشند، مشکلات اعتباری از وام مسکن به وام‌های خودرو، سرمایه‌گذاری تجاری - ملکی و اعتبار عمومی شرکت‌ها گسترش خواهد یافت.

مواد غذایی و کشاورزی

پس از افزایش قیمت مواد غذایی اساسی همانند برنج، گندم و دانه سویا در سال ۲۰۰۸ قیمت این محصولات در سال ۲۰۰۹ کاهش خواهد یافت. شاخص قیمت مواد غذایی، خوراک دام و آشامیدنی‌ها در سال ۲۰۰۹ در حدود ۲۵ درصد سقوط خواهد کرد. در این سال، مصرف جهانی گندم به تدریج تا یک درصد صعود کرده و به ۴۵۰ میلیون تن خواهد رسید. در عین حال تولیدات چین، آمریکا، بلغارستان، رومانی و کشورهای مشترک المنافع، تولید ضعیف خاورمیانه را جبران خواهند کرد که در نتیجه، عرضه با مشکل جدی روبه‌رو نخواهد شد. رشد اقتصادی ضعیف در اروپای شرقی و روسیه، به کاهش رشد تقاضا برای گوشت منجر شده و تقاضا برای خوراک دام را کاهش خواهد داد. قیمت ذرت، گندم و دانه سویا، پس از سال‌ها افزایش، حدود ۲۵ درصد کاهش را تجربه خواهد کرد. طبق پیش‌بینی سازمان غذا و کشاورزی انگلستان، تولید برنج حدود ۱/۴ درصد افزایش یافته و به ۴۴۴ میلیون تن خواهد رسید. پس از افزایش ۱۰۷ درصدی قیمت برنج در سال ۲۰۰۸ قیمت این محصول در سال ۲۰۰۹ با کاهش ۱۹ درصدی روبه‌رو خواهد شد. از طرف دیگر، به رغم افزایش قیمت شکر، کاکائو، چای و قهوه با کاهش قیمت مواجه می‌شوند.

در حالی که در کشورهای در حال توسعه، میلیون‌ها نفر همچنان گرسنه خواهند بود، مصرف‌کنندگان در کشورهای ثروتمند به شکل فزاینده‌ای به دنبال غذاهایی با ترکیبات سالم و مغذی می‌باشند. پیش‌بینی می‌شود که بازار جهانی مواد غذایی که شامل ترکیبات سالمی از جمله عصاره‌های گیاهی و امگا-۳ - که از روغن ماهی گرفته می‌شود - می‌باشند، در سال آینده از رونق نسبی برخوردار باشد.

فن‌آوری اطلاعات

علیرغم آن که اثرات سقوط بازار رایانه‌ها همچنان به قوت خود باقی است، صنعت IT شرایط بهتری را برای

به ترتیب ۲۵ و ۱۹ درصد کاهش خواهد یافت. همچنین با کاهش قیمت نفت، پلاستیک مصنوعی - به خصوص برای تولیدکنندگان اجناسی همانند کیف و کفش - نسبت به فرآورده‌های طبیعی طرفداران بیشتری پیدا خواهد کرد. کاهش کاشت کتان در ایالات متحد، آمریکای لاتین و استرالیا و استمرار تقاضا از سوی تولیدکنندگان منسوجات چینی، کتان را به یکی از معدود کالاهایی تبدیل خواهد کرد که در سال ۲۰۰۹ با افزایش قیمت مواجه خواهند شد.

صنعت گردشگری

اگرچه در سال ۲۰۰۹، صنعت گردشگری برای ششمین سال پیاپی با رشد مواجه خواهد شد، اما این رشد، قابل توجه نخواهد بود. قیمت بالای انرژی، هزینه‌های بالای حمل و نقل هوایی و کاهش هزینه‌های مصرف‌کننده - به دلیل کاهش درآمد در آمریکا و اروپا - خسارات زیادی در این زمینه به بار خواهد آورد. مسافرت‌های توریستی تنها ۲/۷ درصد افزایش خواهند داشت که بر این اساس، هزینه‌های هتل و رستوران‌ها با افزایش ۳/۸ درصدی مواجه می‌شوند.

فرانسه در سال ۲۰۰۹ همچون سال‌های گذشته، با در اختیار داشتن حدود ۸۳ میلیون بازدیدکننده، بیشترین پذیرنده گردشگر در جهان و رکورددار آن می‌باشد. چین با ۶۵ میلیون نفر، برای اولین بار در رتبه دوم پذیرش گردشگر در جهان قرار خواهد گرفت و اسپانیا با یک پله تنزل به رتبه سوم خواهد رفت. این در حالی است که آمریکا با کسب ۱۱۰ میلیارد دلار درآمد از صنعت گردشگری در جایگاه چهارم دنیا قرار دارد.

گفتنی است طبق پیش‌بینی مؤسسه بین‌المللی حمل و نقل هوایی، شرکت‌های هواپیمایی در سال ۲۰۰۹ با مشکل مواجه شده و حدود ۴/۱ میلیارد دلار زیان خواهند دید که در این میان، سهم عمده‌ای از این زیان به شرکت‌های هواپیمایی آمریکایی تعلق دارد. این در حالی است که شرکت‌های حمل و نقل آسیایی از رونق مناسبی برخوردار خواهند بود. ■

از سوی دیگر، در حالی که کمبود نقدینگی و اعتبار، فشارهایی را بر مالکان مسکن در کشورهای حاشیه اقیانوس اطلس و همچنین دیگر کشورهای ثروتمند وارد می‌آورد، به نظر می‌رسد شرایط نامطلوب‌تری پیش روی این کشورها باشد. از آنجا که بسیاری از شرکت‌ها برای بازپرداخت بدهی‌های خود با مشکل مواجه‌اند، بازارهای تجاری - ملکی هم از این بابت دچار آسیب خواهند شد - البته به جز در نواحی محدودی همانند امارات که تعداد معاملات ملکی ثابت باقی خواهد ماند. در آمریکا، احتمالاً قیمت مسکن در سال ۲۰۰۹ تثبیت شده و تقاضا به دلیل ضعف بازار و ضوابط دشوار وام‌دهی، محدود خواهد شد. شرکت پرسیمون - بزرگترین شرکت عمرانی در آمریکا از نظر ارزش بازار - در سال ۲۰۰۹ عملکرد ضعیف‌تری خواهد داشت. این شرکت عمرانی مجبور شد در سال ۲۰۰۸ بیش از یک پنجم از ۵ هزار نیروی کار خود را تعدیل کند. مدیر اجرایی یکی از آژانس‌های مهم املاک در آمریکا پیش‌بینی کرد قیمت مسکن تا پایان سال ۲۰۰۹ معادل ۲۵ درصد سقوط کند.

فلزات و مواد اولیه

با کُند شدن روند فعالیت‌های عمرانی و حمل و نقل به واسطه رکود اقتصادی در کشورهای ثروتمند، در سال ۲۰۰۹ قیمت فلزات بنیادین کاهش خواهد یافت. در پی رکود بازار فلزات در آسیا و خاورمیانه، تولیدکنندگان شاهد آسیب‌پذیری مضاعف خواهند بود و تنها تولیدکنندگان طلا - آن هم به علت ثبات تقریبی قیمت این فلز گرانبها در سال ۲۰۰۹ - توانایی گریز از بحران و سقوط قیمت‌ها را خواهند داشت.

پیش‌بینی می‌شود کاهش تقاضای فولاد به کاهش بیش از ۵۰ درصدی قیمت سنگ آهن در سال ۲۰۰۹ منجر شود. در عین حال، توقف عرضه فلزات نیز تأثیری بر روند

نزولی قیمت آنها نخواهد داشت. به عنوان مثال، توقف عرضه در معادن آفریقا و شیلی، مانعی در برابر کاهش قیمت آلومینیوم و مس نخواهد بود. لذا قیمت این دو فلز

عبور از موقعیت موجود دارا می‌باشد.

طبق پیش‌بینی واحد تحقیقات اکونومیست، هزینه‌های سخت‌افزار، نرم‌افزار و خدمات در سال ۲۰۰۹ با افزایش تدریجی ۳ درصدی روبه‌رو خواهند بود. گرچه بیشتر این افزایش در بازارهای رو به رشد رخ خواهد داد، اما رشد هزینه‌های IT در اروپای غربی همچنان فراتر از رشد محصول ناخالص داخلی حرکت می‌کند. از آنجا که بسیاری از شرکت‌های سراسر دنیا در حال حرکت به سمت پردازش‌ها و معاملات اینترنتی هستند، نیاز به تأمین امنیت شبکه‌ای، منجر به رشد تولید و استفاده از ابزارها و سیستم‌های امنیتی و حفاظتی شده است.

همچنین افزایش فروش رایانه‌های شخصی در سال ۲۰۰۹ با کُندی مواجه خواهد شد، این در حالی است که در بازار کشورهای در حال توسعه، تقاضا نسبتاً بالا خواهد ماند. کاهش قیمت لپ‌تاپ و افزایش سهولت در دستیابی به ابزارهای ارزان قیمت که قابلیت اتصال به اینترنت را دارند، به افزایش تقاضا در سراسر جهان کمک خواهد کرد. در نتیجه، فروش لپ‌تاپ برای نخستین بار در سال ۲۰۰۹ نسبت به رایانه‌های معمولی بیشتر باشد. با نگر داشتن ظرفیت تولید کارخانه‌ها تا مرز ۹۰ درصد و به مدد تقاضا برای قطعات تولید لوازم الکترونیکی نظیر لپ‌تاپ، تلویزیون‌های گران قیمت و سیستم ناوبری ماهواره‌ای، پیش‌بینی می‌شود که بازار این محصولات در سال ۲۰۰۹ با ثبات قیمت روبه‌رو باشد.

املاک و عمران

در سپتامبر ۲۰۰۹، برج دبی، بلندترین آسمان خراش دنیا، با بلندی بیش از ۸۱۸ متر افتتاح خواهد شد. همچنین پروژه احداث برج ۶۱۸ متری (۱۲۰ طبقه‌ای) دبی - که با افتتاح در سال ۲۰۱۲ عنوان بلندترین مجتمع مسکونی دنیا را به خود اختصاص خواهد داد - ادامه دارد. پروژه‌هایی همانند برج روسیه در مسکو، برج Incheon در کره جنوبی و ساختمان شیکاگو نیز تا سال ۲۰۱۲ استانداردهای جدیدی را در صنعت ساختمان برای این مناطق به همراه خواهند داشت.